

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ หมู่ ๔ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

๑. ข้อมูลทั่วไป

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ ตั้งอยู่ที่นิคมสหกรณ์บาเจาะ บ้านฮูแตทวอ หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื้อที่ ๘,๔๙๐ ไร่ เป็นพื้นที่เตรียมการสงวนของกรมป่าไม้ที่ดำเนินการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรเพื่อพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตรตามพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ บพิตร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยให้ศูนย์ ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ทำการศึกษา การปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินพรุและดิน เปรี้ยวจัดภายในศูนย์ฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๙ พบว่า ให้ผลผลิตดี จึงได้นำปาล์มน้ำมันไป ทดลองปลูกในแปลงเกษตรกรซึ่งเป็นดิน อินทรีย์ในเขตพื้นที่โครงการฯ ในปี ๒๕๓๓ ได้ขยายเพิ่มเติมอีก ๑,๐๖๐ ไร่ จนเต็มพื้นที่ โครงการฯ ปัจจุบันภายในพื้นที่โครงการฯ เกษตรกรยังคงใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการทำ การเกษตรอยู่ทั้งหมด และปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นพืชหลัก ปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ๓๗ ครัวเรือน ๒๐๘ ราย นับถือศาสนาอิสลาม ๒๑ ครัวเรือน ศาสนาพุทธ ๑๖ ครัวเรือน

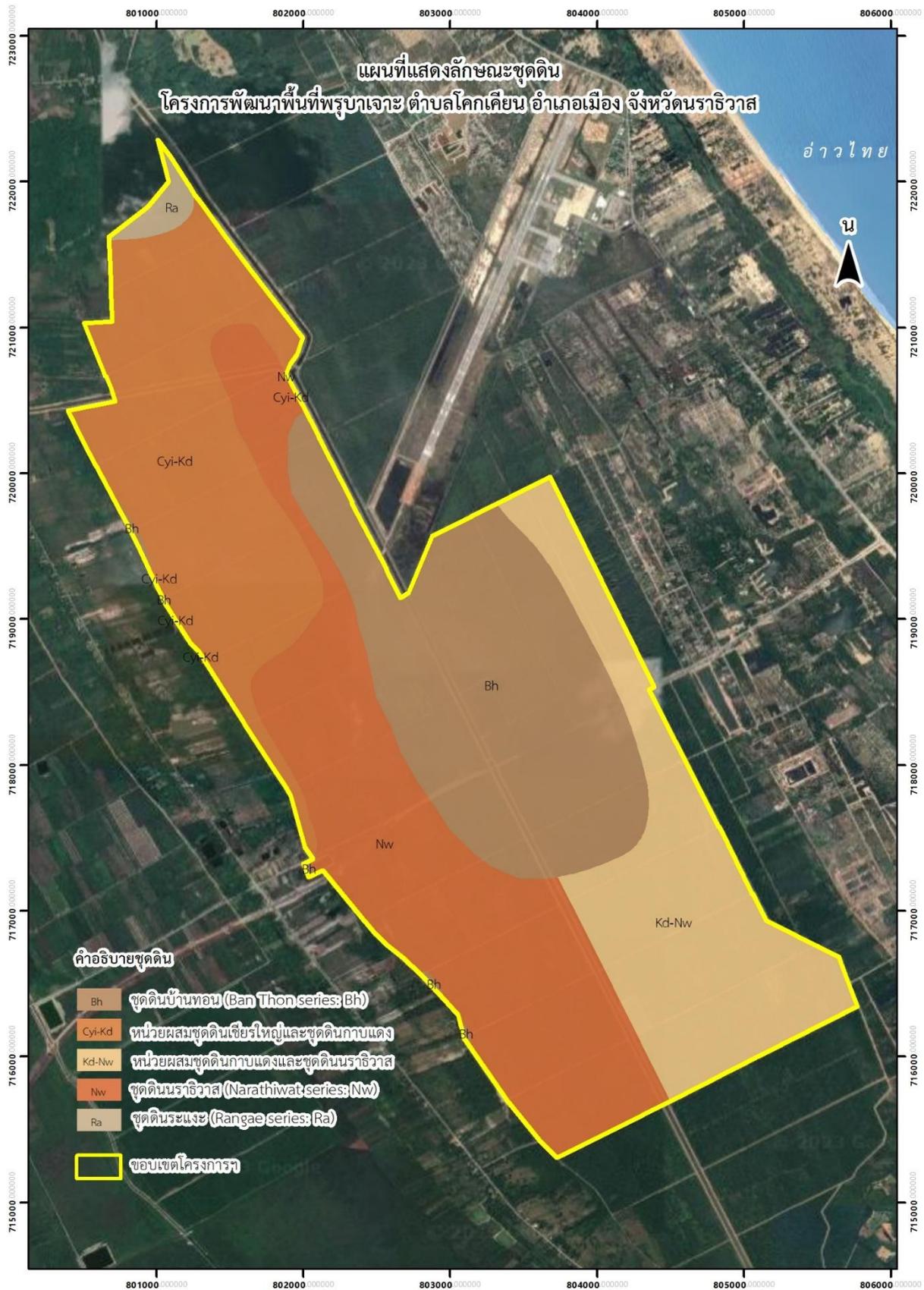

๒. สภาพพื้นที่

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ มีสภาพพื้นที่เป็นดินอินทรีย์หรือดินพรุ ซึ่งมีพื้นที่มากถึง ๘,๔๑๔ ไร่ บางส่วนดินเป็นที่ลุ่มน้ำขัง ลักษณะของดินที่พบในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ ประกอบด้วยชุดดิน จำนวน ๕ ชุดดิน คือ ชุดดินบ้านทอน ชุดดินเชียรใหญ่ ชุดดินกาบแดง ชุดดินนราธิวาส และชุดดินระแงะ มีคุณสมบัติทางเคมีและลักษณะของชุดดิน ดังนี้

ชุดดิน	ลักษณะชุดดิน	ภาพหน้าตัดดิน
ชุดดินบ้านทอน (Bh)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินทรายหนาปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ เนื้อดินบนเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วนสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๐) ดินล่างตอนบนมีสีขาว ชั้นดินล่างถัดไประหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน มีสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดงที่เป็นชั้นสะสมฮิวมัสและอะลูมิเนียมหรือมีเหล็กด้วย อยู่บนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วนมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาปนน้ำตาล มักมีจุดประสีปนอยู่ในชั้นดิน ความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐)	
ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินเหนียวละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช (หรือมีชั้นดินอินทรีย์บางๆ สีน้ำตาลเข้มทับอยู่ด้านบน) มีสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีสีเทา มี จุดประสีน้ำตาล ดินล่างชั้นถัดไปภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน เป็นดินเลนสีเทาหรือสีเทาปนน้ำเงินของตะกอนน้ำทะเลที่มีสารประกอบกำมะถันมาก (pyrite: FeS๒) ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH ๖.๕-๗.๐) มีศักยภาพเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน เมื่อถูกทำให้แห้ง	
ชุดดินกาบแดง (Kd)	ลักษณะและสมบัติดิน ดินอินทรีย์หนาปานกลาง ดินบนเป็นชั้นวัสดุอินทรีย์ที่ส่วนใหญ่มีการสลายตัวปานกลางถึงสลายตัวดีและชั้นถัดไปการสลายตัวยังไม่มากนัก มีความหนา ๔๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) ดินชั้นล่างเป็นดินเลนตะกอนน้ำทะเล มีสีเทาปนน้ำเงินที่มีสารไพไรท์ (FeS๒) มากกว่า ๒ % หรือมีซัลเฟอร์ทั้งหมดมากกว่า	

	<p>๐.๗๕ % ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๖.๐) ชั้นดินนี้เมื่อถูกเติมออกซิเจนจะแปรสภาพเป็นกรดกำมะถัน ทำให้ดินเป็นกรดอย่างรุนแรงและมีค่าปฏิกริยาดินน้อยกว่า ๔.๐</p>	
<p>ชุดดินนราธิวาส (Nw)</p>	<p>ดินตอนบนมีอินทรีย์วัตถุ (peat) มากกว่า ๗๕ % มีความหนามากกว่า ๑๓๐ ซม. ดินชั้นล่างอาจพบดินเลนตะกอนน้ำทะเลมีสารไพไรต์ (FeS_2) มากกว่า ๒ % หรือมีซัลเฟอร์มากกว่า ๐.๗๕ % ดินล่างมีสารไพไรต์มากจะถูกเติมออกซิเจนแปรสภาพเป็นกรดกำมะถัน (acid sulfate soil) ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH น้อยกว่า ๔.๐)</p>	
<p>ชุดดินระแงะ (Ra)</p>	<p>ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน มีสีดำหรือเทาปนดำ เนื่องจากมีอินทรีย์วัตถุมาก ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองและถดลงไปถึงความลึกตั้งแต่ ๕๐-๑๐๐ ซม. มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนน้ำเงินที่มีสารประกอบกำมะถัน (pyrite: FeS_2) มาก ดินนี้มีปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากความเป็นกรดที่รุนแรงนี้เกิดจากการเติมออกซิเจน (oxidized) เข้าไปในสารประกอบกำมะถันจัดเป็นดินเปรี้ยวจัดที่กำลังมีกรดกำมะถันเกิดขึ้น (actual acid sulfate soil) ดินนี้ไม่มีจุดประสีเหลืองฟางข้าว (jarosite mottles) มีความสามารถในการอุ้มน้ำดี ดินนี้จะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วถ้ามีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลาสั้นและติดต่อกันหลายๆ ปี</p>	

๓.๓ การสาธิตในพื้นที่

- ๑) เกษตรกรได้รับการสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๑๗ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๒๑ ราย

๓.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- ๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปุณขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล บริเวณบ้านเกษตรกร จำนวน ๒๑ ครัวเรือน
- ๒) ส่งเสริมและการสนับสนุนกล้าพันธุ์ปาล์มให้กับเกษตรกร จำนวน ๑๐ ครัวเรือน

๓.๕ การศึกษาดูงาน

- เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช) จำนวน ๒ ราย

๔. ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เข้าไปดำเนินกิจกรรมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ ทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิเช่น การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบถนน ไหล่ทาง ริมคลองสาธารณะ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ อาทิเช่น การปรับปรุงดิน โดยเข้าไปเก็บข้อมูลผลผลิตปาล์ม น้ำมันในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตการปลูกปาล์มน้ำมันในดินอินทรีย์ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่หมู่บ้าน และความต้องการของเกษตรกรให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๑) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำการปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบถนน ไหล่ทาง ริมคลองสาธารณะ ระยะทาง ๒,๕๐๐ ก่อ

๔.๒ อบรมหลักสูตร

- ๑) เกษตรกรได้รับการอบรมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกพืชผัก จำนวน ๓๐ ราย
- ๒) เกษตรกรได้รับการอบรมการเพาะเห็ดถุงเสริมรายได้ จำนวน ๔ ราย
- ๓) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงปลาในบ่อดินเปรี้ยวจัด จำนวน ๒ ราย
- ๔) เกษตรกรได้รับการอบรมการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่/เป็ด) จำนวน ๒ ราย

๔.๓ การสาธิตในพื้นที่

- เกษตรกรได้รับการสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ จำนวน ๑๕ ราย

๔.๔ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- ๑) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน (ปุณขาว โดโลไมท์ หินปูนฝุ่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสด) เพื่อใช้ปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน สำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผลบริเวณบ้านเกษตรกร จำนวน ๒๗ ครัวเรือน
- ๒) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ เช่น เมล็ดผักบั้งจีน เมล็ดข้าวโพด กระเจี๊ยบเขียว ฯลฯ สำหรับใช้ในแปลงเกษตรปลูกพืชผัก พืชไร่ บริเวณบ้านเกษตรกร จำนวน ๒๐ ครัวเรือน

๔.๕ การศึกษาดูงาน

- เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาการดูงานในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในต่างจังหวัด (พัทลุง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช) จำนวน ๓ ราย

๕. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑ การประกอบอาชีพในพื้นที่ โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓๗ ครัวเรือน ประชากรในพื้นที่มีการประกอบอาชีพแบ่งเป็นอาชีพภาคการเกษตร จำนวน ๒๙ ครัวเรือน (๗๘.๔๐%) ซึ่งทำการเกษตรผสมผสาน จำนวน ๒๐ ครัวเรือน (๕๔.๐๕%) เกษตรเชิงเดี่ยว จำนวน ๙ ครัวเรือน ๒๔.๓๒% และ อาชีพนอกภาคการเกษตร จำนวน ๘ ครัวเรือน (๒๑.๖๐%) โดยมีการประกอบอาชีพ พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๓ ราย รับจ้างทั่วไป จำนวน ๒ ราย ค้าขาย ๒ ราย และพนักงานเอกชน จำนวน ๑ ราย

๕.๒ รายได้ประชากรโครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ (๓๗ ครัวเรือน) ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ ๓๖๐,๐๐๐ บาท /ครัวเรือน/ปี ซึ่งมีประชากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย จำนวน ๙ ครัวเรือน (๕๖.๗๖%) และมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวน ๑๖ ครัวเรือน (๔๓.๒๔%) ส่วนประชากรที่มีการประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลักมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ ๑๓๕,๔๕๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕.๓ กลุ่มอาชีพ จากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพในพื้นที่ โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในปี ๒๕๖๘ พบว่ามีกลุ่มอาชีพ จำนวน ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มปลูกผัก จำนวน ๒๐ ราย กลุ่มเลี้ยงแพะ จำนวน ๓๘ ราย กลุ่มกระจูด จำนวน ๑๕ ราย และ กลุ่มสมุนไพร จำนวน ๒๐ ราย

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการพัฒนาพื้นที่พรุบาเจาะ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๘,๔๙๐ ไร่ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการทำเกษตรทั้งหมด โดยมีการปลูกปาล์มน้ำมัน ๘,๔๙๐ ไร่

